

СКЛАДОВІ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМ МЕНЕДЖМЕНТОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

За сучасних умов розвитку підприємства важливою складовою його сталого розвитку та конкурентоспроможності є своєчасне і якісне управління операційним менеджментом, оскільки саме від цього залежить своєчасність поставок матеріальних ресурсів, у необхідній кількості та відповідної якості, значною мірою залежить рівномірний і ритмічний випуск готової продукції, її якість, а отже, рівень прибутку та рентабельності підприємства. Таким чином актуальним постає питання аналізу складових, що впливають на ефективність управління операційним менеджментом. Аналіз наукової літератури підтверджує, що суть операційного менеджменту виражається у його функціях, тобто в тих завданнях, для розв'язання яких він призначений, а саме: планування, організація, координація, мотивація, контроль. Функції операційного менеджменту ефективно реалізуються за умов ефективного застосування певних методів, тобто способів доведення їх до виконання.

Методи операційного менеджменту - це система правил та процедур виконання завдань управління підприємства з метою ухвалення раціональних управлінських рішень [1]. Таким чином, однією зі складових ефективного управління операційним менеджментом на підприємстві є застосування його основних методів, а саме: організаційних, адміністративних, економічних, соціально-психологічних [1].

Суть організаційних методів полягає в тому, що перше ніж почати діяльність, необхідно сформувати оптимальну організовану, спроектовану, націлену, регламентовану, нормовану, забезпечену предметами та засобами праці, що фіксують правила виконання робіт і поведінки працівників. Спочатку необхідно створити підприємство, цех, ділянку, відділ, підрозділ, тобто розробити нормативні акти, що регламентують, нормують й інструктують їх діяльність, підібрати і розставити по місця працівників, забезпечити їх завданнями, показати напрямки дій, а далі вже керувати їхніми діями [2].

Адміністративні методи насамперед, мають відношення до мотивації працівників до діяльності або до створення можливостей для такої мотивації. На практиці ці методи реалізуються у вигляді конкретних безальтернативних завдань, що припускають мінімальну самостійність виконавця, внаслідок чого уся відповідальність покладається на керівника, що віддає розпорядження. [3].

Економічні методи передбачають непрямий вплив на об'єкт (працівників). Працівнику встановлюються цілі і загальна лінія поведінки, у рамках яких він самостійно шукає найкращі для нього шляхи їх досягнення. Ініціатива, що проявляється, вигідна не тільки працівнику, а й підприємству, своєчасне і якісне виконання (перевиконання) завдань поодинокі бути винагороджено, насамперед, у виді грошових виплат. Таким чином, в основі цих методів лежить економічна зацікавленість працівника в результатах своєї праці.

Метою соціально-психологічних методів, є вплив на працівників, через використання наукових досягнень психології в управлінні виробництвом на підприємстві. Концептуально ці методи передбачають дію у двох основних напрямках:

формування сприятливого морально-психологічного клімату на підприємстві; виявлення та розвитку індивідуальних здібностей кожного працівника, що дозволяють забезпечити максимальну самореалізацію особистості в діяльності підприємства.

Розробка та ефективне використання методів операційного менеджменту промислового підприємства включає: фундаментальну інформаційну підготовку; якісний аналіз всіх існуючих альтернатив; об'єктивну оцінку та економічне обґрунтування рішень, які приймаються, і методів їх реалізації; чіткий контроль за реалізацією рішень і методів, які використовуються.

Усі наведені методи операційного менеджменту повинні також реалізуватися відповідно до його базових принципів [4]:

принцип науковості - операційний менеджер у діяльності повинен використовувати дані та висновки багатьох наукових досліджень, але в той же час повинен постійно імпровізувати, застосовуючи індивідуальні підходи для вирішення кожної конкретної проблеми;

принцип цілеспрямованості управління - управлінська діяльність завжди повинна бути орієнтованою на вирішення ключових завдань та проблем, що стоять перед операційною системою промислового підприємства;

принцип функціональної спеціалізації в поєднанні з універсальністю - оскільки операційний менеджмент - це також і управління персоналом підприємства, який діє спільно для досягнення певної мети; в той же час до кожного конкретного об'єкта (працівника) управління повинен бути

застосований індивідуальний підхід, що враховує його специфіку [4];

принцип послідовності управлінського процесу - процес будується відповідно до принципу послідовності, тобто - елементи (стадії), з яких він складається, повинні слідувати один за одним в певній послідовності; в ряді випадків послідовність управлінських дій може мати циклічний характер, коли всі вони повторюються через певні проміжки часу. До циклічності відносяться: планування, складання звітів, контроль;

принцип оптимального поєднання централізованого регулювання підсистеми, якою управляють, з її саморегулюванням - цей принцип передбачає безпосередній контроль поведінки об'єкта управління (підсистеми), під тиском зовнішніх і внутрішніх факторів періодично виходить з-під опіки з поєднанням саморегулювання в певних межах [4];

принцип обліку індивідуальних відмінностей працівників і суспільної психології;

принцип відповідності прав, обов'язків і відповідальності - надлишок прав в порівнянні з обов'язками призводить до управлінського сваволі, а недолік прав паралізує ділову ініціативу;

принцип забезпечення загальної зацікавленості всіх учасників управління в досягненні цілей, що стоять перед операційною системою промислового підприємства, досягається шляхом матеріальної і моральної винагороди тих, хто цього вартий, а також за рахунок максимального залучення виконавців у процес підготовки рішень на ранніх стадіях роботи над ними.

Можна відзначити, що процес управління підприємством допускає чіткий розподіл відповідальності і повноважень за всіма ступенями управління підприємствами, а також раціональні межі дроблення структурних підрозділів.

Виконання функцій операційного менеджменту та його організації на підприємстві також забезпечує його ефективно організована структура. Адже саме вона налагоджує операційну роботу промислового підприємства так, щоб вона була ефективною, тобто такою, що приносить стабільний прибуток та забезпечує чіткий контроль фінансових витрат підрозділів підприємства.

Важливим моментом структури операційного менеджменту промислового підприємства є побудова підприємства та схема взаємозв'язків підсистем операційної системи на підприємстві. Структура операційного менеджменту промислового підприємства повинна використовувати в своїй роботі розглянуті методи та принципи. Виходячи з аналізу наукових публікацій [1, 2, 3, 4, 5], у табл. 1. представлено узагальнені складові та елементи структури операційного менеджменту підприємства та види зв'язків.

Складові структури	Елементи	Зв'язок
Функціональна	Функції операційного менеджменту, методи управління підприємства, принципи операційного менеджменту	Функціональний між елементами
Організаційна	Підрозділи, відділи, працівники	Підпорядкованість підрозділів, права та відповідальність працівників
Технологічна: Технологічне забезпечення програмне забезпечення інформаційне забезпечення	Операції, обладнання, устаткування, технічні засоби, виконавці. Обладнання, устаткування, технічні засоби, носії даних, комп'ютерні програми та додатки. бази даних, бази знань, інформаційні потоки.	Слідування, технічні, розміщення технічні, технологічні програмні, порядок виконання логічні, технологічні, інформаційні

Згідно з табл. 1., функціональна структура операційного менеджменту підприємства відображає зміст та набір функцій, які здійснюються в процесі управлінської діяльності підприємства, вони залежать від типу підприємства, розмірів, сфери діяльності, рівня в управлінській ієрархії, функцій всередині організації. Організаційна структура відображає ієрархію підпорядкованості підрозділів підприємства, яка подається у вигляді деревовидної структури. У технологічній складовій виділені підструктури програмного, інформаційного і технічного забезпечення операційного менеджменту. Таким чином до основних складових, що впливають на ефективність управління операційним менеджментом на промисловому підприємстві слід віднести застосування основних методів операційного менеджменту, що реалізуються відповідно до його базових принципів, а також правильно сформована організаційна структура операційного менеджменту промислового підприємства.

Список літератури

- [1] В. Й. Іванова, "Операційний менеджмент у системі управління організацією навчальної дисципліни "Операційний менеджмент", Ч.2. Харків, Україна: ХНЕУ, 2011.
- [2] О.С. Сосін, В.В. Казарцев, "Виробничий і операційний менеджмент: навч. посібник», Київ, Україна: Європ. ун-т, 2002
- [3] Р.Б. Чейз, "Производственный и операционный менеджмент". Москва, Росія: "Вільямс", 2004
- [4] І.М. Школа, О.В. Михайлівська "Операційний менеджмент: практикум", Чернівці, Україна: Книги - XXI, 2004.
- [5] Lee Seng M., Mark J. Schniderjans "Operations Management" Canada, Toronto: Houghton Mifflin Company, 1994.

Таблиця 1

Узагальнена структура операційного менеджменту промислового підприємства